

Kommunledningsförvaltningen

Paul Robertson

0476-551 41

Paul.robertsson@almhult.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över trafikverkets remiss av förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029 (N2017/05430/TIF)

Dnr 2017/110, 014

Sammanfattning

Trafikverket har upprättat förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029. Älmhults kommun yttrar sig över förslaget enligt nedan där vikten av framförallt fyra objekt lyfts fram jämte generella synpunkter.

Beslutsunderlag

- Denna tjänsteskrivelse
- Trafikverkets remiss av förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2019.

Ärendet

Generella synpunkter

Älmhults kommun anser att förslaget till nationell plan för transportsystemet 2018-2029 speglar behovet av upprustning väl. Med detta menar vi att planen i stora drag handlar om att rusta upp befintliga anläggningar och i mindre omfattning handlar om helt nya infrastruktursatsningar. Givet det eftersatta underhållet på stora delar av den statliga infrastrukturen är detta en prioritering som Älmhults kommun mycket väl kan förstå utifrån de givna ramar som har tilldelats. Samtidigt vill Älmhults kommun ändå framhålla att behovet av nya infrastruktursatsningar är stort och detta gäller inte minst i regionen sydöstra Sverige. Älmhults kommun befinner sig i ett funktionellt regionalt samband mellan framförallt Sydsverige/Skåne men även sydöstra Sverige och är en del av båda dessa arbetsmarknadsregioner. Vad gäller sydöstra Sverige är bristande infrastruktur ett stort problem idag och utvecklingsbehovet är stort. Exempel på projekt som enligt Älmhults kommuns förmenande borde ligga till fullo inom plan utifrån detta är Sydostlänken, dubbelspår Växjö-Alvesta samt byggandet av höghastighetsjärnväg sträckan Lund-Hässleholm.

Älmhults kommun vill även under generella synpunkter kommentera åtgärder för näringslivets behov. Vi uppfattar att trafikverkets förslag till nationell plan i samband med näringslivet behov till stor del begränsar sig till behovet av godstransporter. Dessa är nog så viktiga men näringslivet fokuserar allt mer mot behovet av kompetens och kompetensförsörjning. Älmhults kommuns erfarenhet utifrån vår dialog med näringslivet på såväl lokal som regional nivå är att detta är den stora frågan och att detta är huvudfokus. Sägas bör att det då inte enbart handlar om IKEA som naturligtvis har speciella förutsättningar och problem utan hela näringslivet i stort, även industriföretagen. Kompetensförsörjningen har då i princip två ben att stå på. Det första är att fler individer väljer att bosätta sig på orten och det andra är fungerande infrastruktur och kommunikationer, i.e inpendling. Mot bakgrund av detta finner vi resonemangen i förslaget till nationell plan som alltför snäva och utifrån näringslivets behov borde snarare persontransportfrågan vara huvudfokus istället för godstransporterna. Om inte kompetensförsörjningen klaras kommer det ändå inte finnas något större behov av att transportera gods.

Ovanstående är tydligt kopplat till behovet av regionförstoring vilket kräver snabba och effektiva persontransporter. Här är då inte enbart järnvägsnätet av betydelse utan även vägnätet. Älmhults kommun inser till fullo att trafikverket eftersträvar hög säkerhet inom vägnätet men ifrågasätter om sänkta hastigheter är det bästa sättet att nå den eftersträlvade säkerheten. Detta då det motverkar arbetsmarknads- och regionförstoring genom längre restider, och det är just restiden som är det centrala, inte sträckan i sig. Älmhults kommun menar därför att åtgärder borde fokusera på andra sätt att öka säkerheten på vägnätet såsom mittseparering.

Områden med särskild kommentar

I det följande vill Älmhults kommun redovisa sin syn på enskilda områden av särskild vikt.

Höghastighetsjärnväg

Frågan om ny stambana i Sverige i form av höghastighetsjärnväg har varit föremål för mycket utredningsarbete under några år. I uppdraget som gavs till Sverigeförhandlingen ingick även det regionala resandet men Älmhults kommun upplever att Sverigeförhandlingen reducerade uppdraget till att enbart handla om att knyta ihop våra tre större städer på snabbast möjliga tid. Vår uppfattning är att mycket av de nyttor som kan uppstå till följd av en investering i höghastighetsbana står att finna i just det regionala resandet. Hade detta vägts in på ett nöjaktigt sätt i Sverigeförhandlingens förslag torde förslaget på sträckning sett annorlunda ut, inte minst ur ett avlastningsperspektiv för befintlig södra stambana. Trafikverkets analys säger att om ny höghastighetsjärnväg ska finansieras inom befintlig ram får det till effekt att banan byggs med en lägre maximal hastighet samt att byggtiden förlängs. Älmhults kommun delar denna analys men finner samtidigt att dessa effekter är orimliga utifrån behoven. Vår bestämda uppfattning är att höghastighetsjärnvägen bör byggas för minst 320 kmh samt att utbyggnad bör ske snabbt för att nå systemnytta. Utifrån detta följer då att finansieringen måste hanteras på annat sätt. Konsekvenserna av ett

fördröjt byggande av höghastighetsjärnvägen samt en dragning av densamma som inte leder mot största möjliga nytta ur ett regionförstoringsperspektiv kan bli tämligen allvarliga, inte bara för Älmhults kommuns vidkommande utan även för regionen och landet. Detta då snabba och säkra persontransporter är direkt avgörande för näringslivets förutsättningar att verka i regionen. På kort och medellång sikt är detta även kopplat till funktionaliteten på befintlig södra stambana vilken kommenteras särskilt nedan.

I förslaget på nationell plan är utbyggnad av sträckan Lund-Hässleholm med men hela sträckningen ryms inte inom plan. Vidare är inte hanteringen av stationsläget i Hässleholm uttalat med. Detta ser Älmhults kommun på med stor oro då just denna sträcka enligt vårt förmenande bör vara prioriterad för att lösa de akuta persontransportproblemen i södra Sverige och hanteringen av kopplingspunkten vid Hässleholm, i.e söder eller norr om Hässleholm, är av betydelse för att nå så stor systemnytta som möjligt.

Vidmakthållande av södra stambanans funktion

Älmhults kommun ser positivt på att satsningar nu görs på befintlig södra stambana. Detta är en grundförutsättning för att vårt näringsliv ska kunna verka på orten. Vi vill emellertid poängtera att tiden är en viktig faktor i detta. Dagens situation är direkt ohållbar och flertalet pendlare upplever stor frustration i sitt dagliga liv på grund av detta. Vi menar därför att alla åtgärder som krävs för att nå ett fungerande system måste ske så skyndsamt som bara är möjligt. Näringslivet både på orten och i regionen är direkt beroende av möjligheten till snabba och säkra persontransporter och på längre sikt är därför frågan om ny höghastighetsbana av stor vikt. På kort och medellång sikt är däremot södra stambanan det absolut viktigaste objektet ur detta perspektiv. Behovet av snabba och säkra persontransporter föreligger idag och ökar bara. Att i detta läge ha en situation med stora problem i resandet längs södra stambanan kan få stora konsekvenser.

Sydostlänken

I Trafikverkets förslag finns Sydostlänken etapp 1 med under förutsättning att ytterligare 10% tillskjuts i ramen från regeringen. Älmhults kommun anser att tillskapade av Sydostlänken i sin helhet är av stor vikt mot bakgrund av det ökande godsflödet i östlig riktning. Därtill kommer den avlastningseffekt av Södra stambanan som skapas genom byggande av Sydostlänken. Detta i sin tur skapar bättre förutsättningar för en fungerande persontrafik längs Södra stambanan. Om Sydostlänken ska delas upp i etapper anser vi att det bör ske i annan ordning än som i förslaget till nationell plan. Ett upprustande av befintlig sträckning mellan Älmhult-Olofström innan sträckningen Olofström-Karlshamn är byggd får till följd att den stora mängd gods som transporteras Olofström-Älmhult och vidare måste hanteras på annat sätt än järnväg under upprustningsperioden. Byggs sträckningen Olofström-Karlshamn först finns alternativet att en del av detta gods kan hanteras direkt Olofström-Karlshamn vilket skulle ge stora miljömässiga vinster men även leda till ett undvikande av högre risker längs vägnätet.

I samband med denna fråga vill Älmhults kommun kommentera de modeller som används för samhällsanalysen i projekten. Som vi uppfattar det ingår en faktor i modellen för, i princip, uteblivna skatteintäkter för drivmedel i beräkningsmodellen vid överföring från lastbilstrafik till tågtrafik. Detta förefaller inte leda mot de mål som staten satt upp gällande klimat och ett minskat transportflöde av lastbil då det straffar ut järnvägstrafik till förmån för lastbilstrafik. Det blir härmed en uppenbar inbyggd målkonflikt med nu gällande sätt att göra analyserna.

Dubbelspår Växjö-Alvesta

Sträckan Växjö-Alvesta är i dagsläget hårt belastad med godstrafik samt fem olika tåglinjer som trafikerar sträckan. Många arbetspendlare reser från Växjö till Älmhult, främst IKEA, och sträckan är därför viktig ur ett kompetensförsörjningsperspektiv. Älmhults kommun anser därför att en tidigareläggning av utbyggnad till dubbelspår behöver vara prioriterat. Om så inte sker kan det ge negativa återverkningar på näringslivets kompetensförsörjning.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beslutar att överlämna remissyttrande enligt ovan.

Roland Eiman

Kommunchef

Paul Robertsson

Utvecklingschef

Beslutet skickas till

- Kommunledningsförvaltningen